

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Attunda tingsrätts dom den 24 april 2023 i mål nr B 3671-23, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Motpart (Åklagare)

Extra åklagare Josef Svantesson
Åklagarmyndigheten
Norrorots åklagarkammare i Stockholm

Klagande (Tilltalad)

Altankhuyag Dashzeveg, 19730685-8254
Medborgare i Mongoliet
Adress, se ombud

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Johan Cahp
Juristhuset-Lawhouse Advokatfirman Sjöström AB
Box 2106
103 13 Stockholm

SAKEN

Brott mot lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom på det sättet att hovrätten
 - a. frikänner Altankhuyag Dashzeveg från åtalet,
 - b. avslår åklagarens yrkande om förverkande av i beslag tagen fällkniv (Polismyndigheten, Region Stockholm, PO Sthlm Nord, 2023-5000-BG37500.1) och häver beslaget, och
 - c. befriar Altankhuyag Dashzeveg från skyldigheten att betala en avgift till brottsofferfonden.
2. Johan Cahp får ersättning av staten med 11 580 kr. Av beloppet avser 4 428 kr arbete, 2 025 kr tidsspillan, 2 811 kr utlägg och 2 316 kr mervärdesskatt. Staten även slutligt stå för denna kostnad.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Altankhuyag Dashzeveg har yrkat att hovrätten ska frikänna honom från ansvar och avslå åklagarens yrkande om förverkande av i beslag tagen fällkniv.

Åklagaren har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Målet har avgjorts utan huvudförhandling.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Utredningen är densamma i hovrätten som i tingsrätten. Hovrätten anser i likhet med tingsrätten att Altankhuyag Dashzeveg på allmän plats innehaft en fällkniv. Han har därför objektivt sett gjort sig skyldig till brott enligt lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål.

Hovrätten anser däremot till skillnad mot tingsrätten att Altankhuyag Dashzevegs invändning om att han saknade kännedom om kniven inte kan lämnas utan avseende. Det är inte styrkt att han uppsåtligen eller av oaktsamhet innehaft kniven. Han ska alltså frikännas från ansvar. Tingsrättens dom ska ändras i enlighet med detta.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2023-08-21

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Viveca Lång och Ulf Wallentheim, referent, samt tf. hovrättsassessorn Kristina Persson.

ATTUNDA TINGSRÄTT

AVDELNING 1

Dom

Meddelad i Sollentuna

2023-04-24

Målnummer

B 3671-23

Parter och domslut

Altankhuyag Dashzeveg

Parter

Tilltalad

ALTANKHUYAG Dashzeveg, 19730685-8254
Vissingebacken 11 Lgh 1503, 163 67 Spånga
Medborgarskap: Mongoliet

Offentlig försvarare

Advokat Johan Cahp
Juristhuset-Lawhouse Advokatfirman Sjöström AB
Box 2106, 103 13 Stockholm

Åklagare

Extra åklagare Josef Svantesson
Åklagarmyndigheten
Norrorts åklagarkammare i Stockholm
Box 950, 191 29 Sollentuna

Domslut

Brott som Altankhuyag Dashzeveg döms för

Brott mot lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål, 1 § 1 st och 4 § 1 st lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål, 2023-03-31, Sigtuna kommun

Påföljd

Fängelse 2 månader

Häktning m.m.

Altankhuyag Dashzeveg ska vara kvar i häkte tills fängelsestraffet får verkställas. Beslutet gäller dock längst till den tidpunkt då Altankhuyag Dashzeveg skulle ha blivit villkorligt frigiven om fängelsestraffet hade verkställts.

Förverkande och beslag

I beslag tagen fällkniv förverkas från Altankhuyag Dashzeveg enligt 5 § lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål. Beslaget ska bestå (Polismyndigheten, Region Stockholm, PO Sthlm Nord, 2023-5000-BG37500.1.).

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress

Box 940
191 29 Sollentuna

Besöksadress

Tingsvägen 11
Sollentuna

Expeditionstid

måndag - fredag
08:00-16:30

Telefon

08-561 695 00

E-post

attunda.tingsratt@dom.se

Webb

www.attundatingsratt.domstol.se

Brottsofferfond

Altankhuyag Dashzeveg ska betala en avgift till brottsofferfonden på 1 000 kr.

Ersättning och återbetalning

Johan Cahp får ersättning av staten med 30 644 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 18 435 kr arbete
- 2 700 kr tidsspillan
- 3 380 kr utlägg
- 6 129 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Yrkanden

Stämningsansökan, aktbilaga 18, 2023-04-05, åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Altankhuyag Dashzeveg ska dömas för brott mot lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål, grovt brott enligt 1 § 1 st och 4 § 3 st lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål.

Gärningsbeskrivning

1.1 BROTT MOT LAGEN OM FÖRBUD BETRÄFFANDE KNIVAR OCH ANDRA FARLIGA FÖREMÅL, GROVT BROTT (5000-K372296-23)

Altankhuyag Dashzeveg har haft en fällkniv på allmän plats trots att det inte var befogat. Det hände den 31 mars 2023 på Arlanda flygplats, Sigtuna kommun.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom fällkniven innehafts i ett sammanhang där den kunnat befaras komma till brottsligt angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet till person; fällkniven har förvarats lättillgängligt i Altankhuyag Dashzevegs bältesspänne och är konstruerad för att vara lätt att dölja samt att gärningen på annat sätt varit av särskilt farlig art genom att Altankhuyag Dashzeveg varit berusad vid tillfället för innehavet.

Altankhuyag Dashzeveg begick gärningen med uppsåt eller i vart fall av oaktsamhet, i vilket fall gärningen ska bedömas som brott av normalgraden.

Häktning m.m.

Åklagaren har begärt att Altankhuyag Dashzeveg ska vara kvar i häkte tills fängelsestraffet får verkställas, dock längst till tidpunkten för villkorlig frigivning.

Förverkande och beslag

Det yrkas att i beslag tagen fällkniv förverkas från Altankhuyag Dashzeveg enligt 5 § lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål. (Polismyndigheten, Region Stockholm, PO Sthlm Nord, 2023-5000-BG37500.1.).

Inställning

Altankhuyag Dashzeveg har förnekat brott och bestritt yrkandet om förverkande.

Utredning

Altankhuyag Dashzeveg har hörts. Åklagaren har även åberopat vittnesförhör med Johan Olofsson.

Som skriftlig bevisning har åklagaren åberopat beslagsprotokoll och fotografier utvisande fällkniven.

Skäl

Skuld

Genom Altankhuyag Dashzevegs uppgifter och utredningen i övrigt, däribland vittnets uppgifter och fotografierna, framgår att Altankhuyag Dashzeveg greps vid Arlanda flygplats och hade en fällkniv på sig. Fällkniven var inbyggd i bältet. Altankhuyag Dashzeveg omhändertogs enligt lagen om berusade personer (LOB). Det är styrkt att Altankhuyag Dashzeveg hade en fällkniv på allmän plats. Innehavet var inte befogat.

Altankhuyag Dashzeveg har berättat att han enligt mongolisk sed bytte bälte med en vän för cirka en månad sedan samt att han använde bältet för första gången den aktuella dagen och inte hade lagt märke till kniven. Tingsrätten konstaterar att spännet är relativt framträdande och att det från sidan syns att det finns en mekanism i bältet. Detta talar mot Altankhuyag Dashzevegs uppgift att han inte kände till kniven. Tingsrätten anser därför att Altankhuyag Dashzeveg begick gärningen uppsåtligt.

Tingsrätten gör följande överväganden vad gäller gärningens rubricering. Den 1 juli 2022 infördes ändringar i lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål (knivlagen). Ändringarna innebär bl.a. att det i lagen har införts omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om ett brott mot knivlagen är grovt. Ändringarna innebär vidare att straffmaximum för uppsåtligt brott av normalgraden höjts från sex månader till ett år samt att straffskalan för grovt brott ändrats från fängelse i högst ett år till fängelse i minst sex månader och högst två år.

Vid bedömningen av om ett brott är grovt ska det enligt 4 § tredje stycket knivlagen bl.a. beaktas om föremålet har innehaft i ett sammanhang där det kan befaras komma till användning vid brottsligt angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet till person. Som exempel anges i förarbetena innehav på platser där kriminell verksamhet bedrivs, såsom platser där narkotikaförsäljning sker eller annan brottslig verksamhet förekommer, men även ett i vidare bemärkelse kriminellt sammanhang. Även innehav i sammanhang där det förekommer bruk av alkohol eller narkotika eller där ett stort antal människor vistas och där risken för våldsanvändning kan antas vara högre, såsom t.ex. restaurang- eller

nattklubbsverksamhet avses. Det krävs inte att det funnits någon konkret fara för att föremålet i det enskilda fallet skulle komma till brottslig användning. Det räcker med att föremålet innehafts i ett sammanhang där det typiskt sett finns en sådan fara. För det fall det kan konstateras att risken för att föremålet skulle komma till brottslig användning i det enskilda fallet varit liten, bör det emellertid beaktas vid den helhetsbedömning som alltid ska göras av om ett knivbrott är att bedöma som grovt (se prop. 2021/22:192 s. 24 f.).

Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det också beaktas om föremålet varit av särskilt farlig beskaffenhet. Vid denna bedömning bör man väga in föremålets effekt vid brottslig användning, dess konstruktion och utformning. Som exempel anges i förarbetena bl.a. svärd, yxor, macheter och gatustridsvapen (se prop. 2021/22:192 s. 25).

Det ska också vid bedömningen av om brottet är grovt beaktas om gärningen på annat sätt varit av särskilt farlig art. Som exempel anges i förarbetena att gärningsmannen tidigare visat sig beredd att ta till våld. Även gärningsmannens motiv kan vara relevant. Om en kniv innehas i t.ex. våldsanvändningssyfte talar det för att brottet är grovt. Detsamma kan gälla innehav av kniv i självförsvarssyfte (se prop. 2021/22:192 s. 25 f.).

Frågan om brottet är grovt ska alltid avgöras med beaktande av samtliga omständigheter i det enskilda fallet. Det betyder att det inte är nödvändigt att kvalificera brottet som grovt när någon av de angivna omständigheterna föreligger och heller inte uteslutet att bedöma brottet som grovt i fall där ingen av de angivna omständigheterna är för handen. För att ett brott ska bedömas som grovt bör dock i princip krävas att omständigheterna i det enskilda fallet framstår som försvårande i motsvarande grad som normalt gäller i de fall som anges i paragrafens exemplifiering.

Åklagaren har gjort gällande att brottet är grovt. Kniven har förvarats lättillgängligt och dolt. Detta talar för att bedöma brottet som grovt. Det är också i viss mån försvårande att gärningen inträffat på en flygplats där särskilda säkerhetskrav råder. Altankhuyag Dashzeveg har också varit berusad vid tillfället. Det finns dock inte någon anledning att ifrågasätta hans uppgift om att han på grund av psykisk stress druckit alkohol och hade för avsikt att lämna landet eftersom han fått besked om utvisning. Risken för att kniven skulle komma till brottslig användning får bedömas som liten. Vid en bedömning av samtliga omständigheter anser tingsrätten att brottet inte är grovt utan att det ska rubriceras som brott av normalgraden.

Påföljd

Altankhuyag Dashzeveg förekommer inte i belastningsregistret.

Som tingsrätten ovan redogjort förändrades straffskalan för brott mot knivlagen den 1 juli 2022.

Dessförinnan gällde att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet innehade ett vapen i strid med knivlagen dömdes till böter eller fängelse i högst sex månader. Normalstraffet enligt etablerad praxis var 50 dagsböter. Som påföljd för brott mot knivlagen, uppsåtligt brott, föreskrivs numera böter eller fängelse i högst ett år. Av förarbetena till lagändringen framgår att mindre allvarliga brott mot knivlagen även fortsättningsvis ska kunna bestraffas med böter. Exempel på sådana fall är innehav där det saknats risk för att kniven skulle komma till brottslig användning eller andra försvårande inslag (se prop. 2021/22:192 s. 14).

Av förarbetena framgår vidare att bakgrunden till lagändringen är en skärpt syn på allvarliga angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet till person och att de allvarliga våldsbrotten ska ses som betydligt allvarligare än tidigare. Knivlagen är visserligen konstruerad på så sätt att det för straffansvar inte krävs att någon skadas eller att kniven på annat sätt kommer till brottslig användning. Kriminaliseringen syftar likväl till att förebygga den skada som knivar och andra farliga föremål kan orsaka och är en del i lagstiftarens strävan att minska allvarligt våld i samhället. Förekomsten av knivar och andra farliga föremål ökar risken för att grova våldsbrott och andra allvarliga eller integritetskränkande angrepp kommer till stånd. En uppkommen våldssituation kan få betydligt svårare konsekvenser om farliga föremål finns att tillgå (se prop. 2021/22:192 s. 13 f.).

I förarbetena anges också att det, om straffvärdet ligger på fängelsenivå, många gånger kan vara motiverat att bestämma påföljden till fängelse även om inte straffvärdet eller tidigare brottslighet skulle tala för det. Hur starkt brottslighetens art talar för fängelse måste emellertid avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet (se prop. 2021/22:192 s. 26.).

I detta fall är det fråga om innehav av kniv som förvarats lättillgängligt och varit lätt att dölja. Det är i viss mån försvårande att händelsen inträffat på en flygplats. Mot denna bakgrund anser tingsrätten att straffvärdet för gärningen är två månaders fängelse och att brottets art talar för en fängelsepåföljd. Påföljden bestäms därför till fängelse två månader.

Häktning

Det finns risk för att Altankhuyag Dashzeveg undandrar sig lagföring eller straff. Han ska kvarbli i häkte till dess fängelsestraffet kan verkställas, dock längst till dess han skulle ha blivit villkorligt frigiven.

Avgift till Brottsofferfond

Altankhuyag Dashzeveg ska betala en avgift till Brottsofferfonden.

Försvaren får begärd ersättning

Den ersättning som försvaren har begärt är rimlig. Den ska därför godtas. Staten ska stå för kostnaden.

Rätten

Chefsrådmannen Klas Reinholdsson samt nämndemännen Gunnar Balfe, Håkan Blonde och Gunilla Spångberg
Rätten är enig.

Digitalt signerad av chefsrådmannen Klas Reinholdsson

Överklagandeinformation

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Attunda tingsrätt senast den 15 maj 2023.
Överklagandet ska vara skriftligt. Attunda tingsrätt skickar det vidare till Svea hovrätt.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Attunda tingsrätts namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Attunda tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Attunda tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Svea hovrätt.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Svea hovrätt skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Svea hovrätt tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i 4 olika fall.

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Attunda tingsrätt eller Svea hovrätt om du har frågor.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se